

Toimintaa ja toivoa – hankkeen loppuraportti

Hankkeen lähtökohta

Seurakunnallamme on pitkät perinteet tehdä yhteistyöstä palvelutalojen kanssa. On pidetty hartauksia kirkkovuoden suurina pyhinä, järjestetty diakonin juttutunteja, ulkoilutettu halukkaita vapaaehtoisten voimin ja kohdattu sekä henkilökuntaa että palvelutalojen asukkaita monin tavoin. Tämä hanke ei siis ole kaikilta osin uutta, vaan jo totuttuja juttuja jatketaan edelleen ja niiden rinnalle luodaan uusia mahdollisuuksia kohtaamiselle ja yhteisöllisyydelle.

Resurssit ovat pienentyneet sekä palvelutaloilla että seurakunnassa, mutta olemme kokeneet, että kiinnostus kohdata, kuunnella, auttaa ja tukea, ei ole hiipunut. Miten seurakunta voisi toimia kohtaamisen koordinoijana ja miten työntekijöiden omat harjoitukset voisivat olla mielekkäämpiä.

Tavoitteemme oli hankkeen kautta haluamme luoda vapaaehtoisille uusia mahdollisuuksia tuoda iloa ja kohtaamisia heidän toivomallaan tavalla. Annamme mahdollisuuden mm. musiikille, teatteritaiteelle, luovalle esiintymiselle, runoilille, dialogille, tarinoille ja henkilökohtaiselle kohtaamiselle.

Toimintaa ja toivoa hankkeessa ei ollut tarkoitus alun perin palkata hankkeeseen uutta työntekijää, vaan tarkoitus oli antaa omille työntekijöille mahdollisuus muuttaa ja muokata omaa työnkuvaansa sekä tehdä kokeiluja palvelutaloissa tapahtuvan yhteistyön kehittämisen tiimoilta. Yhden diakoniatyöntekijän työnkuvasta ohjattiin hankkeeseen 30% työpanos. Näin oli myös ajatus, että koska kyseessä on toimintamallin muutos, niin tieto ja osaaminen jää paremmin seurakuntaan. Seurakunnan työntekijöistä hankkeessa toimi projektipäällikön lisäksi aktiivisemmin neljä työntekijää ja lisäksi useampi työntekijä oman toimintaryhmänsä kautta. Heidän työpanoksensa on seurakunnan omarahoitusosuus.

Omat ryhmät ja kaikki työntekijät mukaan kokeilemaan

Myös meillä pitkään toimineet, erilaisella teemalla kokoontuvat ryhmät ovat toiminnassa mukana. Näin saadaan helposti jo nyt kokoontuvat ryhmät mukaan toimintaan. Kauden aikana ensimmäisenä mukaan lähti iltapäiväkerho. Sen jälkeen mukaan osa vähän painostaenkin, saatiin mm. Sukkapiiri, Päiväkansa ja Merihaan piiri. Vanhusten omien piirien kanssa sovittiin, että lähdetään tapaamaan palvelutalojen asukkaita ja tervehtimään heitä. Sukkapiiri otti mukaan itseneulottuja villasukkia. He tarjosivat kohtaamisen lisäksi jotakin konkreettista, villasukat, varpaita lämmittämään. Iltapäiväkerholaiset ovat ilahduttaneet asukkaita vierailullaan pariinkin kertaan.

Rakenteellistetaan yhteistyötä

Tavoitteena oli, että kaikkien mukana olevien palvelutalojen kanssa tehdään yhteistyösopimus ja heitä kuunnellaan juuri kyseisen palvelutalon tarpeista. Tämä toteutui ainakin kahden palvelutalon kanssa kolmesta.

Hankaluuksia toimintamallin ymmärtämisestä

Koska hankkeella ei ollut palkattua lisätyöntekijää, niin seurakunnan työntekijät kokivat hankkeen aloituksen vaikeaksi. Hankkeen ideaa pohdittiin oikeastaan koko kevät. Lisähaasteen toi tavoitealueen johtavan papin virkavapaus ja vastuuhenkilöiden vaihdos. Työntekijöiden oli osittain vaikea ymmärtää, että vastuu vapaaehtoisten löytymisestä on jokaisella ja toimintamallin muutos koskee myös ihan omaa työtä. Usein on helpompi tehdä itse, kuin ottaa joku mukaan tekemään. Ensimmäisten onnistuneiden kokeilujen jälkeen asia alkoi avautua ja työntekijät kokivat hankkeesta olevan hyötyä juuri heidän työhönsä.

Syksyllä tuli kuitenkin ilmeiseksi, että vapaaehtoisten kutsumiseen ja volyymin lisäämiseen tarvitaan lisää voimaa ja osaamista. Tässä yhteydessä päätettiin, että seurakunta palkkaa asiaa edistämään yhden freelancer muusikon Timo Aallon. Tämän työntekijän lahjana koettiin olevan ihmisten kutsuminen ja tarpeeksi matalan kynnyksen toiminta. Seurakunta siis käytti tässä vaiheessa omaa rahaa hankkeen vauhdittamiseen. Samalla päätettiin, että hankeaikaa jatketaan kevääseen 2025, jotta saadaan myös pysyviä tuloksia.

Syksyn 2025 aikana huomattiin, että seurakuntayhtymä oli myös palkannut erillisellä rahoituksella yhteisömuusikkoja palvelutaloihin. Tämä osoittaa tarpeen, mutta myös heikon koordinaation Helsingin seurakuntayhtymässä. Yhtymän palkkaamien muusikoiden osalta yhteistyötä ei syntynyt.

Vapaaehtoisten tuki ja koulutus

Vapaaehtoisten kutsuminen aloitettiin maaliskuussa ja 4.5. järjestettiin ensimmäinen hankkeen koulutus vapaaehtoisille. Helsingin muistiyhdistys koulutti vapaaehtoisia muistisairaahan kohtaamiseen ja Sininauhasäätiön kouluttaja koulutti päihteiden käyttäjien kohtaamisessa. Koulutukseen osallistui 25 vapaaehtoista. Kunnan pojat- yhtye esiintyi Alppilan kirkon pihalla ja tapahtuma ja hanke sai näkyvyyttä ja herätti kiinnostusta alueella. Koulutuksesta tullut palaute oli kiittävää. Muistisairaahan ihmisen kohtaamiseen selkeästi kaivattiin osaamista.

Syksyllä otettiin uusien vapaaehtoisten saamiseksi käyttöön ”hankeilta” -konsepti, jossa työntekijät esittelivät esim. iltaruokailun yhteydessä toimintamallia. Näin mukaan vapaaehtoiseksi lähti mm. yksi vapaaehtoisrooliaan etsinyt perhe.

Tärkeää oli myös toimintamallina, että kun seurakunnan oma ryhmä (esimerkiksi vanhustenpiiri Päiväkansa) oli lähdössä palvelutalovierailulle, niin työntekijät pitivät erillisen sparraustilanteen ennen vierailua. Yhteisömuusikko ja/tai pappi/diakoni kävivät ryhmässä

etukäteen, laulattivat mukaan lähtevää ryhmää ja omalla osaamisellaan kertoivat tavallisuudesta, jolla palvelutaloihin lähdetään.

Musiikki toimi - jälleen

Jo aikaisemmin vastaavissa kokeiluissa on huomattu, että musiikki on paras työväline palvelutaloissa. Vaikka pyrimme lähtemään hyvin avoimella konseptilla, niin musiikin voima on vahva ja se toimii myös vaikeasti muistisairaiden parissa.

Kirkkoherran saama palaute toiminnasta:

Terveisiä xxn xx -osastolta, Olemme muutamia kertoja saaneet nauttia säveltuokion soittajista täällä muistisairaiden palvelu osastolla. Halusimme kiittää heitä heidän iloisesta tunnelmasta ja kauniista laulusta. Laulu on tutkitusti tehokas työkalu elävöittämään ikääntyneiden arkea. Asukkaidemme tunteet nousevat pintaan ilon ja läsnäolon kautta. Soittajat ottavat kontaktia asukkaisiimme ja saavat heidät osallistumaan. Huomaamme hoitajina merkittävän positiivisen vaikutuksen. Asukkaamme muistavat jälleen laulun sanoja, liikkuvat rytmin mukana ja hyvä mieli jää päälle loppupäiväksi Säveltuokion käynnin jälkeen. Toivomme saavamme nauttia tulevaisuudessakin näistä mahtavista musiikkituokioista sekä positiivisesta tunnelmasta mitä ryhmä tuo mukanaan! Tervetuloa uudestaan!

Terveiset xx, Sairaanhoidaja/ Fysioterapeutti/ Terveystieteiden Maisteri, xx Lähihoitaja/ Ortopedinen Osteopaatti, xx, Sairaanhoidaja/ Diakonissa, xx Sairaanhoidaja/ Kinestetiikan Tuutori

Vapaaehtoisten löytäminen

Hankkeeseen sitoutui yhteensä noin 25 henkeä omien ryhmien osallistujien lisäksi. Kokonaan uusia vapaaehtoisia saaduista oli suurin osa. Lisäksi hankkeessa toimi muusikoita (8), jotka saivat palkkioita osasta toimintaa. Marras-joulukuun kautta hankkeeseen liittyi vapaaehtoistyö.fi- sivuston kautta vielä kuusi uutta henkilöä musiikki- ja ulkoilutus tehtäviin. Yhteensä palvelutehtävän löysi siis yli 30 ihmistä. Henkilökohtainen kutsu on ainut toimiva tapa kutsua vastuuseen.

Hankkeessa toteutuneet tilaisuudet

Hankkeen vapaaehtoiset ja palkkitoimiset muusikot esiintyivät yhteensä 75 kertaa ja tavoittivat näillä 1300 henkeä. Näihin lukuihin ei laskettu erillisiä palvelutaloissa pidettyjä hartauksia.

PE 22.03. Timo ja Rami esiintymiset hartauksissa + Saimi + Elisa, Aurora-talo klo 14:30, klo 11:00 Pauliina

KE 10.04. Timo esiintymiset Capellassa, klo 14:30 , klo 15:15

KE 24.04. Timo Aalto ja Jussi Salo Capellassa kaksi esitystä, klo 13:00 , klo 14:00

LA 04.05. Hankkeen koulutuspäivä Alppilan kirkolla

KE 29.05. Kunnan Pojat -yhtyeen esiintyminen Brahen talolla klo 13:00 ja Diakonissalaitoksen Aurora-talolla 14:30, pappi, Alppilan kirkolla 18:00, Vapaaehtoisten juhla (Anne, Minna ja Maarit)

PE 31.05. Timo Capellassa Pauliinan kanssa

TI 17.09. Timo + Pauliina Capellassa. klo 13:00 ja Klo 14:00

TO 26.09. Kinaporin osastot, Timo+ Pauliina+Maarit, klo 13:00, Klo 13:45

TI 08.10. Capella, Timo Leena Esa Maaret ja Maarit, Klo 14:30, Klo 15:15

TI 15.10. Kinapori (re:llari), Timo, 2 osastoa ja huoneita, klo 11:00 ja klo 12:00

KE 16.10 Alppila (Mika, Mikko), klo 16:30 - HANKE- ilta ruokailun yhteydessä (Vivika, Pauliina ja Maarit)

KE 23.10. Kinapori, 2 osastoa +huoneita Timo + Mika ja Maarit, klo 13:00, klo 14:00

PE 25.10. Scilla, hartauksia Pauliina + Timo, klo 13:00 klo 13:45

MA 28.10. Brahentalo, hartaus Jaana +Timo, klo 13:30

TI 29.10. Capella, Timo + Mika, klo 14:30, klo 15:30

KE 30.10. Hedvig Sofia hartaus Pauliina + Timoklo 14:00

TO 31.10 Kinapori, hartauksia Pauliina + Timo + Mika, klo 13:00 neljä osastoa, Apila, Sointu, Wellamo ja Tuulensuu

PE 01.11. Diakonissalaitos hartauksia Minna, + Timo, Klo 13:30 Alppitupa, Lehmustupa, Saarnitupa

TO 07.11. Kinapori, 2 osastoa, klo 14:00 , klo 14:45, klo 15:30 kolme huonekäyntiä

TI 12.11. Kinapori, 2 osastoa +huoneita, Timo, Mika, Mikko, klo 13:30. klo 14:30

KE 13.11. Hedvig Sofia, Timo, Mika, Mikko. klo 14:00

TO 14.11. Scilla, Timo Mika Mikko ja Maarit, klo 13:30, klo 14:30

TI 19.11. Hedvig Sofia, Timo Mika Mikko ja Elaine, klo 13:00, klo 14:00 , + huoneita

TO 21.11. Kinapori, Timo, Mika, Maarit ja opiskelija Eevi, klo 13:00, klo 14:00 + 4 huonetta

PE 22.11. Capella, Timo, klo 14:00, klo 15:00

TI 26.11. klo 13:30 -n.16:00 SCILLA (Diakonissalaitos) piano on, Timo + Mika, 2 osastoa

TO 28.11. klo 13:00-16:00 joku kohteista, Kinapori Timo + Mika 2-3 osastoa + huoneet ?

TI 03.12.klo 13:00-16:00 Brahe Timo, Mikko, Mika

TO 05.12. klo 13:00- 16:30 Kinaporin Itsenäisyyspäivän ohjelma, Timo, Mikko, Mika

TI 10.12. klo 13:00-16:00 Hedvig Sofia Timo, Mikko, Mika

KE 11.12. klo 13:00 - 16:00 joku kohteista Timo, Mikko, Mika

MA 09.12. klo 13:30 - 15:00 HEDVIG SOFIA, hartaus. pappi Jaana

TO 12.12. klo 12:15 - 13:00 SCILLA (diakonissalaitos) hartaus, pappi Pauliina, piano on

TO 12.12. klo 12:45- 14:00 CAPELLA (Kalasatama) hartaus, pappi Minna, piano on

TO 12.12. klo 14:00 - 15:30 DIAKONISSALAITOS (Lehmustupa, Saarnitupa, Alppitupa) hartaus, pappi Minn

PE 13.12. klo 13:30 -14:00 Brahetalo, hartaus, pappi Pauliina

klo 14:30 - 15:30 AURORATALO (diakonissalaitos), hartaus, pappi Esa-Pekka)

KE 18.12. kohteita 10:00-16:00, Timo, Mikko, Mika

Ma 23.12. Palvelutalojen henkilökunnan joulumuistamiskierros "jouluyöntyöntekijät". Vietiin alueella toimiville asumisyksiköille ja erityisesti jouluyönä työtä tekeville tahoille muistaminen. Näistä palvelutaloja oli seitsemän.

Tilastot tarkentuvat tähän vastuutyöntekijöiden saavuttua töihin.

Arviointia

Olemme saaneet konkreettista toimintaa enemmän kuin ilman hanketta. Oma toimintaa on myös kyetty kehittämään. Sen sijaan materiaalipankki on vielä kesken. Tästä syystä hanke ja tavoite ovat vielä kesken. Olemme päättäneet jatkaa toimintamallin kehittämistä vielä kevään 2025 omalla rahalla, koska tarve toimintamallin kehittämiseen on edelleen ilmeinen. Yhteisömuusikko toimii vielä kevään seurakunnan palveluksessa.

Vielä avoimia kysymyksiä ovat:

- vapaaehtoisten henkilöiden löytäminen ja heidän ohjaamisensa rakenne, lopullinen tavoite on useampi itsenäisesti toimiva vapaaehtoinen / palvelutalo
- vapaaehtoisten muusikoiden rohkaisu ja mahdollinen musiikillinen yhteistyötaho
- kanttorien osaaminen vapaaehtoisten muusikoiden koordinoinnissa
- omien työntekijöiden roolit tulevaisuudessa palvelutalojen kanssa tehtävässä työssä
- pappien hartauksien tiheys ja sisältö
- palvelutaloyhteistyön kehittäminen ja palautteen keruun rakenteellistaminen

Materiaalipankki, joka tulee tuotoksena, ilmestyy siis toukokuussa 2025. Liitämme sen valmistuttuaan projektisalkkuun, vaikka varsinaisesti yhtymän rahoittaman tämä hanke päättyykin aiemmin.

Taloudellinen arvio

Rahaa käytettiin hankkeeseen eri tavoin, kun hankesuunnitelma hahmoteltiin. Koska hankkeeseen palkattiin lopulta koordinoivaa apuvoimaa ja hanketta jatketaan kevääseen, tulee kokonaiskulut nousemaan arvioidusta. Toimintakulttuurin muutos nopeasti ei ole kirkossa helppoa. Kuitenkin saatu palaute ja onnistuneet kokemukset rohkaisevat jatkamaan.